

Овод Лариса Василівна,
*к.е.н., доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування,
Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький, Україна*
Корбут Віталій Андрійович,
*здобувач вищої освіти,
Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький, Україна*

ВПЛИВ СУЧАСНОГО СТАНУ ГАЛУЗІ ВИРОБНИЦТВА БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ОБЛІК ТА УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ВИТРАТАМИ

Ринок будівельних матеріалів є важливим сегментом будівельного комплексу України, від функціонування якого залежить ефективність та конкурентоспроможність галузі будівництва загалом. Нестабільна ситуація сьогодні в будівельному комплексі, військова агресія російської федерації проти України спричинила певний спад у виробництві будівельних матеріалів, значна кількість підприємств припиняла свою діяльність, а ті, що намагалися працювати, зазнали збитків. Воєнний стан несе в собі нестабільну політичну та економічну ситуації, що може спричинити значні зміни в ринковому середовищі та умовах діяльності підприємств [2]. Всі зазначені фактори суттєво вплинули на витрати підприємств в Україні, а також систему їх обліку й управління.

Сучасний стан ринку будівельних матеріалів в Україні характеризується зростанням цін на будівельну продукцію, нестабільністю економічної ситуації, спостерігається стійка динаміка переважання експорту над імпортом за основними будівельними сировиною та матеріалами [1].

Промисловість будівельних матеріалів включає виробництво основних видів будівельних матеріалів – цементу, цегли та інших стінових матеріалів, бетону і бетонних конструкцій, керамічної плитки, столярних виробів, теплоізоляційних матеріалів, покрівельних матеріалів і багатьох інших.

Виготовлення окремих видів будівельних матеріалів, зокрема, виготовлення залізобетонних конструкцій та виробів – процес матеріалоємний, а сама продукція – малотранспортабельна, тому здебільшого її виробництво тяжіє до споживача [3]. В цілому, виробництво будівельних матеріалів розвивається під впливом трьох основних факторів – сировинного ринку, споживчого попиту і транспортного постачання.

Отже, основними факторами, які сьогодні впливають на розмір та структуру витрат основного виробництва підприємств з виготовлення будівельних матеріалів в системі обліку є:

1) скорочення будівництва та внутрішнього ринку будівельних матеріалів вплинули на можливості реалізації готової продукції, що призвело до зниження обсягів виробництва та розміру витрат. Деякі постачальники сировини та логістичні ланцюжки опинились на захоплених територіях або в районі бойових

дій, тому став відчутним гострий дефіцит сировини і окремих видів матеріалів. Також на початку війни більшість підприємств зупинило свою діяльність на певний період часу;

2) імпортозаміщення, перебудова усіх логістичних зв'язків, проблеми імпорту будівельної сировини, які задіяні в виготовленні продукції призводять до зростання первісної вартості отриманих запасів, а в результаті зростання собівартості продукції;

4) форс-мажорні обставини, пов'язані із вимкненнями електроенергії обмежили темпи та обсяги виробництва продукції та виконання робіт, призвели до зниження витрат в цілому;

5) нехватка кваліфікованих кадрів, особливо виробничих спеціальностей через мобілізацію та еміграцію за кордон обмежили можливості виробничого процесу, стримують економічну активність підприємства, що також призводить до зниження витрат;

6) зменшення обсягів попиту та його структури призвели до зменшення кількості продукції і водночас витрат, адже з початком повномасштабного вторгнення будівництво зупинилося і лише з другого півріччя 2022 року виробничий процес та будівництво поступово почали відновлюватися. Сьогодні обсяги будівництва й потреба в будівельних матеріалах значно знизились у порівнянні із 2020-2021 роками, адже як забудовники, так і покупці не готові проводити значні інвестиції.

Отже, військові дії, воєнний стан в Україні викликають серйозні зміни в економічній та господарській сфері підприємств виробництва будівельних матеріалів, адже страждає будівельна галузь в цілому, яка переживає великі трансформації та виклики. Проте, незважаючи на всі труднощі, значна кількість вказаних підприємств продовжують свою діяльність, намагаються надавати свою продукцію та послуги споживачам частково або з певними обмеженнями. В таких умовах облік та управління виробничими витратами, вдосконалення усієї системи управління є важливим аспектом діяльності будь-якого підприємства, у тому числі в галузі виробництва будівельних матеріалів.

Список використаних джерел:

1. Кудирко О.М. Стан ринку будівельних матеріалів в Україні і місце залізобетонних виробів на ньому. Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2019. Вип.77. 350 с. С. 163-170.

2. Кулакова С.Ю., Калембет А.В. Вплив воєнного стану на систему управління витратами підприємств в Україні. Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій : матер. Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., 15 черв. 2023 р. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка. 2023. С. 302–303. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/13119/1/zbirnik%2015%20%d1%87%d0%b5%d1%80%d0%b2%d0%bd%d1%8f%202023-302-303.pdf>.

3. Сичков О.Л. Актуальні проблеми розвитку промисловості будівельних матеріалів в Україні та можливості їх подолання. Актуальні проблеми економіки та управління: збірник наукових праць молодих вчених. 2014. Вип. 8. URL: <http://probl-economy.kpi.ua/pdf/2014-31.pdf>.